

Právo členského státu - Skotsko

 Upozorňujeme, že výchozí [en](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Na této stránce naleznete informace o právu a právních databázích ve Spojeném království se zvláštním zřetelem ke skotské jurisdikci.

Prameny práva

Hlavními prameny práva v jurisdikci Skotska v rámci Spojeného království:

- Primární legislativa ve formě **zákonů Parlamentu Spojeného království – Acts of the United Kingdom Parliament** a **zákonů Skotského parlamentu – Acts of the Scottish Parliament**
- **Právo Evropské unie**
- Sekundární (neboli podřízená) legislativa ve formě **podzákoných předpisů – Statutory Instruments** a **skotských podzákoných předpisů – Scottish Statutory Instruments**. Další podřízená legislativa může být vydávána ve formě **administrativních nařízení – Administrative Orders**
- **Obyčejové právo** vytvořené na základě soudních rozhodnutí.

Druhy právních nástrojů – popis

Primární legislativu neboli **zákony parlamentu** vytváří Parlament Spojeného království v Londýně a vztahuje se na celé Spojené království nebo na jeho jednotlivé části. Parlament Spojeného království rovněž schválil **přenesení legislativních pravomocí** na další parlamenty a shromáždění, podle nichž mohou schvalovat primární legislativu týkající se omezeného okruhu oblastí. Tato legislativa platí v rámci jejich vlastních jurisdikcí. Další primární legislativu může vytvářet panovník na základě svých privilegií v různých formách, jako jsou např. nařízení rady, vyhlášky, královské výnosy, královské pokyny, nařízení a královské patenty (Orders in Council, Proclamations, Royal Warrants, Royal Instructions, Regulations a Letters Patent).

Sekundární legislativa je tvořena v rámci pravomocí svěřených ze zákona Její Výsosti v radě (Her Majesty in Council), ministrům, ministerstvům, skotským ministrům, nebo jiným orgánům a osobám. Tato legislativa se nazývá **delegovaná nebo sekundární**, a zákon, který dané pravomoci uděluje, se nazývá **zmocňovací nebo opravňující** nebo také „**rodičovský**“ zákon. Sekundární legislativa může mít nejrůznější názvy (např. nařízení rady, předpisy nebo pravidla – Orders in Council, Regulations nebo Rules), jimž se souhrnně říká „**podzákonné předpisy**“ nebo „**skotské podzákonné předpisy**“.

Zákon o Skotsku z roku 1998 (Scotland Act 1998) po referendu vytvořil a přenesl pravomoci na Skotský parlament v Edinburghu. Zákon ve Skotsku obnovil samostatný parlament, který zanikl v době sjednocení s Anglií a Walesem v roce 1707. Ovšem vzhledem k tomu, že Skotsko je i nadále součástí Spojeného království, má Parlament Spojeného království stále pravomoc vydávat zákony v určitých oblastech. Skotský parlament má pravomoc vydávat primární legislativu v oblastech, kde na něj byla tato pravomoc přenesena zákonem o Skotsku z roku 1998 (a zákonem o Skotsku z roku 2012). Mezi ně patří: zdravotnictví, vzdělávání, místní správa, sociální práce, bytová výstavba, územní plánování, turistický ruch a hospodářský rozvoj, některé aspekty v oblasti dopravy, spravedlnost, svoboda a bezpečnost včetně většiny aspektů soukromého a trestního práva, policie a hasičské sbory, nejrůznější oblasti životního prostředí, zemědělství a rybolov, sport a umění a implementace mezinárodních závazků v přenesených oblastech. Zákon o Skotsku z roku 2012 rozšířil tyto přenesené pravomoci v některých oblastech, např. u některých daňových aspektů. Skotské podzákonné předpisy mohou vydávat i skotští ministři v rámci svých pravomocí svěřených jim zákony Parlamentu Spojeného království nebo zákony Skotského parlamentu.

Pravomoc uzavírat **mezinárodní smlouvy** jménem Spojeného království má Koruna, tedy panovník na základě královské výsady, který jedná na radu vlády Spojeného království. Při uzavírání smluv nehraje Parlament Spojeného království v současné době žádnou formální roli, pokud ale smlouva vyžaduje změnu legislativy Spojeného království nebo poskytnutí prostředků z veřejného

rozpočtu, hlasuje o této otázce parlament běžným způsobem. Pro implementaci všech smluv o Evropské unii ve Spojeném království je zapotřebí jejich uzákonění, a proto musí projít parlamentním přezkoumáním. Poté, co vstoupil v platnost zákon o ústavní a správní reformě (Constitutional Reform and Governance Act) z roku 2010, lze smlouvy ratifikovat pouze tehdy, pokud a) státní ministr předložil kopii smlouvy parlamentu, b) smlouva byla zveřejněna a c) během 21 zasedacích dní žádná z obou komor parlamentu nerozhodla, že by smlouva neměla být ratifikována.

Hierarchie právních norem

V případě rozporů mezi jednotlivými prameny práva jsou hlavním místem pro jejich řešení soudy. Soudy mohou rozhodovat i spory ohledně výkladu právních předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že Spojené království nemá žádnou „psanou ústavu“, není možné zákon schválený parlamentem napadnout u soudu proto, že je „neústavní“. **Podle ústavní doktríny „parlamentní suverenity“** je nejvyšším zákonodárným orgánem Parlament Spojeného království v tom smyslu, že může vydat a zrušit jakýkoliv zákon a že platnost zákona schváleného parlamentem nemůže zrušit nebo zpochybnit žádný jiný orgán.

Doktrína parlamentní suverenity je ale zúžena členstvím Spojeného království v Evropské unii. Na základě zákona o Evropských společenstvích z roku 1972 (European Communities Act 1972) tvoří **právo Evropské unie** součást právního řádu Anglie a Walesu (a Skotska a Severního Irsku). Domácí legislativa tedy musí být vykládána tak, aby v nejvyšší možné míře odpovídala právu Unie.

Zákon o lidských právech z roku 1998 (Human Rights Act 1998), který do právního řádu Spojeného království včlenil Evropskou úmluvu o lidských právech, uděluje soudům další pravomoc vyjádřit pochybnosti o zákonech schválených parlamentem. V největším možném rozsahu je nutné vykládat legislativu tak, aby byla slučitelná s právy uvedenými v Úmluvě.

Ve vývoji právního řádu hrají důležitou roli rozhodnutí soudů, a to zejména odvolacích soudů. Nejsou jen autoritativními nálezy ve věci výkladu legislativy, ale tvoří zároveň základ obyčejového práva, které je odvozeno z předchozích soudních rozhodnutí (neboli z precedenčního práva). Obecnou zásadou je, že soudy jsou vázány předchozími rozhodnutími vyšších soudů. V případě práva Evropské unie je nejvyšší autoritou Evropský soudní dvůr. Ve Skotsku je nejvyšším trestním soudem **High Court of Justiciary**, zatímco jako nejvyšší soud v občanskoprávních věcech ve Skotsku působili tzv. **právní lordi – Law Lords**, tedy soudci, kteří zasedali ve Sněmovně lordů. Tyto soudce ovšem nahradil nový Nejvyšší soud (Supreme Court), který vznikl 1. října 2009. Současní právní lordi se stali prvními soudci Nejvyššího soudu a vrchní právní lord (Senior Law Lord) se stal jeho předsedou (President).

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních norem a legislativní proces

Primární legislativu vytváří Parlament Spojeného království se sídlem v Londýně. Dříve než se **legislativní návrh** (známý jako návrh zákona) stane **zákonem schváleným parlamentem**, musí jej schválit obě komory parlamentu: Dolní sněmovna a Sněmovna lordů.

V obou sněmovnách prochází návrh těmito fázemi projednávání:

- první čtení (formální představení návrhu zákona bez rozpravy)
- druhé čtení (obecná rozprava)
- projednání ve výborech (podrobné přezkoumání, rozprava a pozměňovací návrhy. V Dolní sněmovně tato fáze jednání obecně probíhá ve výboru pro návrhy zákonů týkajících se věcí veřejných.)
- opětovné předložení návrhu zákona (možnost pro další pozměňovací návrhy)
- třetí čtení (poslední možnost pro rozpravu; pozměňovací návrhy jsou možné ve Sněmovně lordů)

Jakmile návrh zákona projde oběma komorami parlamentu, vrací se do první sněmovny (kde byl iniciován), aby byly zváženy pozměňovací návrhy druhé sněmovny.

Na konečném znění se musí shodnout obě komory parlamentu. Před dosažením shody ohledně každého slova v návrhu zákona může mezi oběma sněmovnami proběhnout několik kol výměn navrhovaných znění. Jakmile je dosaženo shody, může být návrh zákona předložen ke královskému souhlasu.

Ve skotském parlamentu probíhá podobný proces, tj. představení návrhu zákona, jeho přezkum, rozprava a hlasování, i když parlament s přenesenou pravomocí má **pouze jednu komoru**. Projednávání návrhu má tři fáze:

- **Fáze 1:** Příslušný parlamentní výbor, respektive výbory, návrh zákona zaregistrují a vypracují zprávu o jeho obecných právních zásadách. Schůze parlamentu následně zprávu přezkoumá a projedná, zda existuje shoda na obecných právních zásadách návrhu zákona. Pokud se parlament shodne, postupuje návrh zákona do fáze 2.

- **Fáze 2:** Návrh zákona je podrobně projednán ve výboru nebo někdy i na plenární schůzi. V této fázi lze podávat pozměňovací návrhy, známé jako amendments.
- **Fáze 3:** Návrh zákona se opět projedná na schůzi parlamentu. Je možné podávat další pozměňovací návrhy a parlament následně po rozpravě rozhodne, zda návrh zákona schválí v jeho konečném znění.

Jakmile návrh zákona projde všemi parlamentními fázemi v Parlamentu Spojeného království nebo Skotském parlamentu, je zaslán panovníkovi ke **královskému souhlasu**, po němž se stává **zákonem**. Ve Skotsku existuje čtyřtýdenní lhůta, ve které zákon mohou napadnout právní úředníci (Law Officers), pokud se domnívají, že nespadá do zákonodárných pravomocí Skotského parlamentu.

Primární legislativu lze obecně **pozměňovat nebo zrušit** pouze novou primární legislativou. Existují ovšem výjimky, podle nichž je možné zákony měnit nebo zrušit podzákonným předpisem – a to v případě, že provádějí závazky EU nebo jsou součástí legislativní reformy, která zmenšuje nebo eliminuje regulační zatížení. Tato nařízení musí být ale před svým vydáním schválena usnesením obou komor parlamentu.

Primární legislativa vstupuje v platnost (nabývá účinnosti) v souladu s **ustanoveními o nabytí účinnosti**, která jsou uvedena v zákoně. Zákon může stanovit konkrétní datum, kdy nabude účinnosti. Může to být při udělení královského souhlasu, určité konkrétní datum (obecně nejméně dva měsíce po udělení královského souhlasu) nebo datum určené ministrem nebo ministerstvem tím, že vydá nařízení o vstupu jednotlivých ustanovení zákona v platnost (podzákonný předpis). Pro různá ustanovení zákona mohou být určena různá data.

Datum, kdy nabude účinnosti sekundární legislativa, je obecně stanoveno v daném předpisu. Jen výjimečně může nabýt účinnosti okamžikem zveřejnění v úředním věstníku (London nebo Edinburgh Gazette).

Právní databáze

K dispozici je řada právních databází.

- Internetové stránky [Úřadu pro informace ve veřejném sektoru – Office of Public Sector Information \(OPSI\)](#) obsahují úplné znění **veškeré primární legislativy** přijaté Parlamentem Spojeného království, Skotským parlamentem, Shromážděním Severního Irska a Národním shromážděním Walesu spolu s **veškerou sekundární legislativou** platnou pro Spojené království jako celek nebo jeho části. Přístup k těmto informacím je zdarma.
- **Revidovanou primární legislativu** od roku 1235 do současnosti, které se týkají všech částí Spojeného království, lze vyhledat v [databázi právních předpisů Spojeného království – UK Statute Law Database](#). Nahlížení do databáze není zpoplatněno.

Přestože je **veškerá skotská legislativa** přístupná na internetové stránce úřadu OPSI, veškerá skotská primární i sekundární legislativa přijatá a vytvořená v období od přenesení pravomocí v roce 1999 je k dispozici rovněž na stránce [Úřadu královské tiskárny pro Skotsko – Office of the Queen's Printer for Scotland](#). Přístup k legislativě je zdarma.

Legislativa Spojeného království se nachází na oficiálních stránkách [Legislation.gov.uk](#), které obsahují databázi ze stránek úřadu OPSI i databázi právních předpisů (Statute Law Database) a také nahrazují legislativu zveřejněnou na internetových stránkách Úřadu královské tiskárny pro Skotsko (Queen's Printer for Scotland).

Související odkazy

[Office of Public Sector Information \(OPSI\)](#), [Statute Law Database](#), [Legislation.gov.uk](#), [Office of the Queen's Printer for Scotland](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 30/04/2019